

Дидактичні ігри та вправи для обстеження рівня мовленнєвого розвитку дітей старшого дошкільного віку.

Як назвемо?

Тема: класифікація предметів за родовими ознаками.

Інструкція: дорослий називає предмети або показує дитині предметні картинки. Дитина має назвати їх одним словом за родовою ознакою.

Наприклад: яблуко, груша, вишня, слива, абрикос – це фрукти. Вони ростуть в саду.

Яке слово зайве?

Тема: виокремлення зайвого слова із семантичного ряду.

Інструкція: дорослий називає ряд слів і просить дитину подумати, яке з цих слів зайве – має відмінні від інших родові ознаки:

- лялька, машина, цукерка, м'яч;
- штани, светр, подушка, куртка;
- ялинка, дуб, пеньок, береза.

Велике-маленьке

Тема: утворення зменшувально-пестливої форми від іменників з використанням суфіксів.

Інструкція: дорослий називає предмет, а дитина називає його в зменшувально-пестливій формі:

сонце – сонечко; дерево – деревце.

У лісі

Тема: використання прийменників у мовленні.

Інструкція: дитина відповідає на запитання дорослого:

- Білочка сидить де?
(Білочка сидить на дереві.)
- Ведмідь заховався де? За чим?
(Ведмідь сховався за дубом.)
- Де присів зайчик?
(Зайчик присів за пеньком.)

Що зникло?

Тема: вживання в мовленні іменників у родовому відмінку.

Інструкція: дорослий викладає у ряд 5 картинок і просить дитину заплющити очі. У цей момент забирає одну картинку. Після того як дитина розплющила очі, дорослий запитує: «Що зникло?»

Чим ти будеш гратися?

Тема: вживання в мовленні іменників в орудному відмінку однини.

Інструкція: дорослий виставляє на стіл різні іграшки, пропонує дитині взяти одну з них і відповісти на запитання «Чим ти будеш гратися?» (Я буду гратися машиною, ракетною тощо.)

Один – багато

Тема: утворення іменників у формі множини.

Інструкція: дорослий називає предмет в однині та просить дитину назвати цей іменник у формі множини:

- літак – літаки;
- кіт – коти.

Один – три – п'ять

Тема: узгодження іменників з числівниками.

Інструкція: дорослий викладає в ряд цифри: 1, 3, 5. Дитина бере предмет чи предметну картинку, підносить до кожної цифри і послідовно озвучує: одна квітка, три квітки, п'ять квіток.

Багатоскладові слова

Тема: вимова багатоскладових слів.

Інструкція: дорослий просить дитину повторити за ним багатоскладові слова: акваріум, велосипед, листопад.

Повторюй за мною

Тема: формування правильної звуковимови, розвиток фонематичного слуху.

Інструкція: дорослий називає склади та слова, дитина за ним повторює, чітко вимовляючи звуки:

- ПА-БА-ДА;
- ТА-ДА-ПА;
- ДІД-КІТ-ЛІД;
- ШИТИ-ЖИТИ-ПИТИ і т.ін.

Скажи навпаки

Тема: збагачення лексичного запасу словами антонімами (протилежними за значенням словами)

Інструкція: добери антоніми до слів:

важкий – легкий; високий – низький; далеко – близько.

Склади розповідь

Тема: розвиток зв'язного мовлення.

Інструкція: дорослий пропонує дитині:

- переказати казку;
- описати іграшку;
- скласти розповідь з власного досвіду.